

IR-RABA' SENA L-ISTORJA (ĠENERALI) IL-HIN: Siegħa u nofs

L-Isem: _____

Il-Klassi: _____

1. Ifli s-sorsi u wieġeb il-mistoqsijiet.

“ Irrid nipprotesta bil-qawwa kontra din it-tip ta' emigrazzjoni li qiegħda tghin biss lill-Awstralja waqt li qiegħda tfaqqar lil pajjiżna. Dan huwa precedent gravi għaliex it-tfal huma s-sinsla tal-pajjiż.”

(Sors A: Dr Nerik Mizzi, diskors fit-22 ta' Frar 1950)

- 1.1 Għaliex Dr Nerik Mizzi ma kienx jaqbel mal-mod ta' kif kienet qiegħda ssir l-emigrazzjoni f'dawk is-snin?

_____ (1)

Sors B: ritratt ta' emigranti tfal.

- 1.2 Semmi żewġ pajjiżi oħra fejn il-Maltin kienu qegħdin jemigraw wara t-Tieni Gwerra Dinjija.

_____ (2)

- 1.3 Ikteb raġuni għala l-Maltin kellhom jemigraw wara t-Tieni Gwerra Dinjija.

_____ (1)

- 1.4 Ikteb żewġ affarijiet li bihom il-gvern kien jgħin lill-Maltin biex jemigraw.

_____ (2)

- 1.5 Għaliex taħseb li l-Gvern Ingliż kien ihegġeġ lill-Maltin biex jemigraw?

_____ (2)

- 1.6 Kieku kont wiehed/wahda minn dawk it-tfal li kellhom jemigraw, ikteb żewġ p...
sfidi li seta' jkollok f'art barranija.

(Total: 10 marki)

2. Hares lejn is-sors u wieġeb il-mistoqsijiet fuqu.

- 2.1 X'għandu speċjali dan il-kanun minn kanuni
oħra li saru qablu?

_____ (1)

Sors C

- 2.2 F'liema żewġ fortizzi f'Malta kien hemm kanuni
bħal dak li qiegħed tara fl-istampa?

_____ (2)

- 2.3 Liema parti tal-gżejjer Maltin kienet qiegħda tiġi mharsa minn dawk iż-żewġ kanuni?

_____ (1)

- 2.4 Għaliex taħseb li l-kanun li jidher f'Sors C jinsab f'kundizzjoni tajba?

_____ (1)

- 2.5.1 Barra minn kanuni u batteriji, l-Ingliżi bnew linja ta' difiża fit-Tramuntana ta' Malta. Kif
kienet magħrufa din id-difiża?

_____ (1)

- 2.5.2 Semmi żewġ fortizzi marbuta ma' din il-linja difensiva.

_____ (2)

- 2.5.3 Liema makkinarju tal-gwerra ġab fix-xejn din is-sistema difensiva?

_____ (1)

- 2.6 Barra mill-bini militari semmi post wiehed mibni fi żmien l-Ingliżi b'funzjoni ċivili
(m'għandux x'jaqsam mal-militar).

_____ (1)

(Total: 10 marki)

3. Hares lejn dawn is-sorsi u wieġeb.

Sors D: Razzett Malti

Sors E: Qasam tad-Djar

3.1 Fejn kont tista' ssib bini tat-tip li jidher f'sors D?

_____ (1)

3.2 Semmi żewġ kuntrasti bejn il-bini li jidher f'sors D u d-djar ta' sors E.

_____ (2)

3.3 Għaliex inħasset il-htieġa li jibdew jinbnew l-oqsma tad-djar fil-gżejjer Maltin? Agħti żewġ raġunijiet.

_____ (2)

3.4 Ikteb paragrafu fuq l-effett tat-Tieni Gwerra Dinjija fuq il-popolazzjoni tat-Tlett Ibliet u r-rikostruzzjoni li seħhet fis-snin ta' wara l-gwerra.

_____ (5)

(Total: 10 marki)

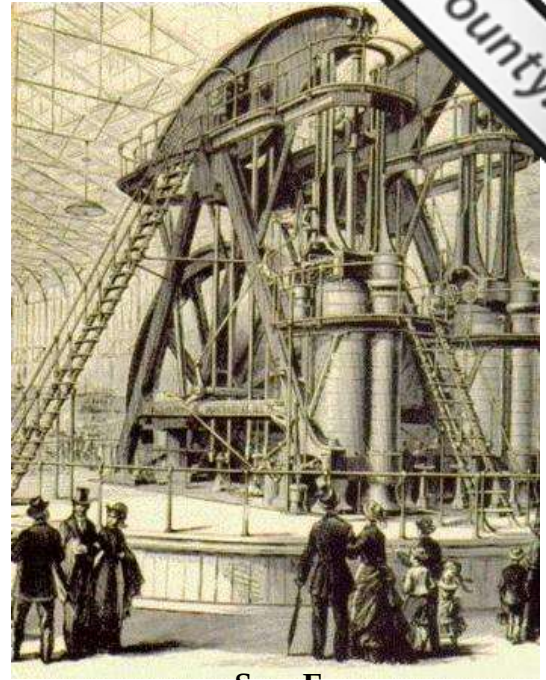
4. Hares lejn l-istampa u wieġeb il-mistoqsijiet.

4.1 Fl-istampa hemm magna kbira li giet ivvintata matul ir-Rivoluzzjoni Industrijali. B'liema qawwa kienet tigi mhaddma din il-magna?

_____ (1)

4.2 Agħti żewġ raġunijiet għala r-Rivoluzzjoni Industrijali bdiet fl-Ingilterra.

_____ (2)

Sors F

4.3 Semmi żewġ vantaġġi li kisbet l-Ingilterra fuq il-pajjiżi l-oħra tad-dinja minhabba r-Rivoluzzjoni Industrijali.

_____ (2)

4.4 Barra mill-ġid, ir-Rivoluzzjoni Industrijali gabet ukoll magħha ħafna deni. Ikteb paragrafu li fih issemmi xi ftit mill-aspetti negattivi ta' din ir-rivoluzzjoni.

_____ (5)

(Total: 10 marki)

5. Aqra sewwa dan is-sors u wieġeb il-mistoqsijiet dwaru.

Gerit: Jiena nahseb li ż-żgħażaġh tal-lum ma jibżgħu minn xejn u ma jirrispettaw lil hadd. Meta konna tfal aħna, xhin naraw qassis konna mmorru niġru nbusulu idu u nitolbuh iberikna. 'Benedizzjoni Dun' konna nġhidulu... Illum xejn mhu xejn.

Tonin: Veru imma ż-żgħażaġh tal-lum makakki iżjed. Jaraw it-televisin, u għandhom il-kompjuter... Jistgħu jitgħallmu l-iskola u jifthu moħħhom. Ahna ma kellna xejn minn dan. Kellna xorti noħorġu mir-raħal u nitilgħu sal-Belt. Illum isiefu wahidhom. Ma jaqtgħu qalbhom minn xejn...

(Sors G: Intervista simulata ma' żewġt ixjuħ li għandhom 'l fuq minn 80 sena)

- 5.1 Semmi żewġ mezzi ta' divertiment li kienu jeżistu f'Malta fi żmien Gerit u li għadhom jeżistu sal-lum.

_____ (2)
- 5.2 Semmi haġa li, skont Gerit, ma toghġobha xejn fiż-żgħażaġh.
_____ (1)
- 5.3 Semmi żewġ affarijiet li, skont Tonin, taw vantaġġ liż-żgħażaġh tal-lum fuq il-generazzjonijiet l-imghoddija.

_____ (2)
- 5.4 Semmi żewġ mezzi ta' trasport li kienu jeżistu qabel l-Ewwel Gwerra Dinjija f'Malta u li m'għadekx tarahom f'Malta tal-lum.

_____ (2)
- 5.5 Fis-sors Tonin isemmi li ż-żgħażaġh isiefru anki wahidhom. X'effetti taħseb li dan jista' jkollu fuq il-mentalita' taż-żgħażaġh tal-lum?

_____ (2)
- 5.6 Tonin kien jaħdem fir-Royal Navy. Għid kif l-ġhoti tal-Indipendenza fl-1964 seta' jitfa' x-xogħol tiegħu fil-periklu.
_____ (1)

(Total: 10 marki)

6. Hares lejn is-sors u wieġeb il-mistoqsijiet.

- 6.1 L-Akwadott li jidher f'sors H jinsab bejn H'Attard u Santa Venera. Fejn jinsab akwadott iehor li nbena fi żmien l-Inglizi?
_____ (1)

- 6.2 Għaliex kien jintuża akwadott?

_____ (2)

6.3 Xi ssuġġerixxa l-Inġinier Chadwick fir-rapport tiegħu?

6.4 X'għandna f'Malta llum li jfakkarna f'dan l-inġinier?

 (1)

6.5 Matul is-sekli 19 u 20 Malta nħakmet minn diversi epidemiji. Semmi tliet mardiet koroh li affettwaw lin-nies li kienu jgħixu fil-gżejjer matul il-perjodu tal-ħakma Ingliza.

 (3)

6.6 Xi skoperta fil-qasam tal-mediċina għamel Sir Temi Zammit fil-bidu tas-seklu 20?

 (1)

(Total: 10 marki)

7. **Hares lejn l-istampi u wieġeb il-mistoqsijiet.**

Sors I

Sors J

7.1 Spjega għaliex dawn is-sorsi ta' hawn fuq huma meqjusa bħala primarji.

 (1)

7.2 Sors I u Sors J juru żewġ żviluppi importanti fil-mixja kostituzzjonali ta' Malta. Identifika x'qiegħed isehh fihom.

Sors I

Sors J

 (2)

7.3 F'dawn is-sorsi jidhru żewġ Prim Ministri Maltin. Min huma?

Sors I _____

Sors J _____

7.4 X'kariga ġie moghti Sir Anthony Mamo bħala konsegwenza tal-ġrajja marbuta ma' Sors J?

_____ (1)

7.5 Min kien il-kap tal-istat Malti qabel dawn il-ġrajjet li jidhru fis-sorsi?

_____ (1)

7.6 Liema ritratt hu l-aktar antik?

_____ (1)

(Total: 8 marki)

8. Hares lejn dan is-sors u wieġeb il-mistoqsijiet.

Sors K: Il-kamra tal-Arazzi, fil-Palazz tal-President, il-Belt

8.1 F'din il-kamra kien jiltaqa' l-Kunsill tal-Gvern meta Malta ngħatat is-*Self Government* fl-1921. X'tifhem bil-frażi *self government*?

_____ (2)

8.2 Il-patrijott ewlieni Malti li stinka biex Malta tingħata din il-kostituzzjoni kien:

(Nerik Mizzi - Filippo Sciberras - Herbert Ganado - Ignazio Panzavecchia) (1)

8.3 X'kariga kien jokkupa Lord Plumer fiż-żmien qabel l-ġhoti ta' din il-kostituzzjoni?

_____ (1)

- 8.4 Bil-kostituzzjoni tas-*self government* kien hemm xi affarijiet imsejha *reserved*. X'tifhem b'dik il-frazi?
-
- 8.5 Semmi żewġ affarijiet li kienu kkunsidrati bħala *reserved matters*.
-
- (2)
- 8.6 Barra mill-Kamra tar-Rappreżentanti, x'kamra oħra kienet twaqqfet bil-kostituzzjoni tal-1921?
-
- (1)
- 8.7 Skont il-Kostituzzjoni tal-1921 it-Taljan kien rikonoxxut bħala l-(*lingwa tal-Qrati, lingwa uffiċjali, lingwa nazzjonali*) u l-Ingliz kien rikonoxxut bħala l-(*lingwa tal-Qrati, lingwa uffiċjali, lingwa nazzjonali*).
-
- (2)
- 8.8 Semmi moviment li beda f'dawn iż-żminijiet.
-
- (1)

(Total: 12-il marka)

9. Ikteb fit-tul fuq WAHDA minn dawn it-temi.

- 9.1 Ikteb dwar il-kawżi prinċipali li wasslu għall-irvellijiet tas-7 u t-8 ta' Ġunju 1919. Iddeskrivi wkoll il-ġrajjet ewlenin li seħħu f'dawk il-jumejn.
- 9.2 Ikteb dwar il-qagħda tal-Maltin matul it-Tieni Gwerra Dinjija b'mod partikolari dwar il-ħajja ta' kuljum bil-problemi li ġabet magħhom il-gwerra.
- 9.3 Iddeskrivi l-iżvilupp fl-edukazzjoni fil-gzejjer Maltin fi żmien l-Inglizi mill-bidu tas-seklu 19 sal-liġi dwar l-iskola sekondarja obbligatorja.

(Total: 20 marka)